

170 a Bibiana J. Vodrážka ilustruje J. C. Hronského

K výstave J. C. Hronský deťom v Bibiane

V prízemnej sále Bibiany, medzinárodného domu umenia pre deti, sa pravidelne striedajú výstavy pripomínajúce zástoj tohoktorého spisovateľa v oblasti našej detskej literatúry. V týchto dňoch „prišiel rad“ na Jozefa Cígera Hronského (1896–1960), ktorého tvorba pre deti vrcholila v 30. rokoch. V Martine vydal, okrem iného, úsmevné, dobrodružné a na dej bohaté zvieracie rozprávky *Smelý Zajko* (1930) a *Smelý Zajko v Afrike* (1931), napísané na obrázkový seriál *J. Vodrážka* v časopise *Slniečko, Budkáčik a Dubkáčik* (1932) a *Tri múdre kozliatka* (1940). Návštevníkovi výstavy sa knihy prezentujú vo vitrínach.

Aby bolo naozaj na čo pozeraf, koncepcia výstavy sa vcelku šťastne opiera o vyše pol stovku originálnych ilustrácií k spomínaným knihám od Hronského vrstovníka Jaroslava Vodrážku (1894–1984). Vodrážkova výtvarná interpretácia Hronského kníh (platí to i o Dobšinskom) „vošla do povedomia nielen ako najprimeranejší, ale aj ako nezastupiteľný ilustračný prejav vo vzťahu k danému literárnemu obsahu. Svedčia o tom napríklad reedície, ktoré sa ani po desaťročiach nevnímajú ako anachronizmus“ (M. Veselý, 1987).

Nielen o tom sa však môže návštevník výstavy presvedčiť. Žánrovitosť ilustračných výjavov, k expresii smerujúci alešovsky rukopis (kresba perom tušom),

SEBAISTÁ KOMPOZÍCIA,

typologická charakteristika zvieratiek a postáv, nevtieravá farebnosť (pastel, akvarel) a dynamika v obrazovom poňatí vybraného námetu – to všetko podriaďuje Vodrážka funkčnej obrazovej parafráze sprievodného textu, v úzkom kontexte s dejom knihy.

Vo Vodrážkových ilustráciách je ešte čosi výrazné. Kto sa pozorne zahľadá do *Smelého Zajka* a ďalších kníh, „objaví v nich zároveň, vari po prvý raz v slovenskej literárnej tvorbe pre mládež, autorovu výraznú záľubu v báječnom nezmysle, v situačnej komike“. Ako napísala ďalej E. Chmelová (1974), „*náš milý pán profesor Vodrážka vôbec nikdy nedvihol poučné prst (ani potajomky za scénou), ale zrejme sa i on naozaj*

výborne zabával na výmysloch, ktorými ho obdarúvala jeho nepokojná fantázia“.

Maliar Vodrážka vo svojich spomienkach (*Bolo-nebolo*, 1977) rozpráva, podľa vlastných slov, len a len o tom, ako sa v celom svojom doterajšom živote pohyboval najviac v romantike a rozprávkach s deťmi, zvieratkami a prírodou. „To samo musí ukázať, prečo bola moja robota taká, aká je“. K tomu pootvára dvere svojím materiálom výstava v Bibiane (potrvá do 17. 3. 1991). Pre ostatné obrázky i slovo treba siahnuť priamo po Hronského knihách...

Prezeraním kníh či prehliadkou výstavy záujemca o Vodrážkove ilustrácie razom pochopí, prečo sa autor dovoľoval zásady vyslovenej J. Čapkoma: „Ilustrácie pre deti majú byť výstižné a zrozumiteľné“. Vodrážkove ilustrácie pre deti neostali nič dlžné ani ďalšej zásade, že majú byť veselé. Jej výrazným protagonistom bol zas J. Lada...

ANDREJ ŠVEC